

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1720

Quæst. 62. An & qualiter ex causa fornicationis, osculorum & tactuum impudicorum solvantur sponsalia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73973](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73973)

id ei sustinendum est, ne secunda sponsa gravius lædatur. Porro quæstio, num per posteriora sponsalia subsecutâ copulâ solvantur prima tanquam per verum matrimonium consummatum in iis partibus, ubi Tridentinum non est receptum; non caret difficultate; in qua certa est affirmativa; si sponsi hac ratione, nimirum habendo copulam contrahere voluerint matrimonium. Dum verò de intentione non aliter constat quàm ex eo, quòd secunda sponsalia contraxerunt, & postmodum copulam habuerunt, longè verius putat Castrop. n. 8. præsumi debere, copulam illam habitam affectu conjugali, & antecederet ad eam explicuisse suos consensus de præsentè; cum præsumptio delicti, quòd ad fieri potest, sit omnino vitanda. Unde etiam Ecclesia præsumit sponso de futuro se cognoscendo contractum matrimonii copulâ præmississe, uti docent Sanch. l. c. n. 1. Henriq. n. 3. Pont. e. 14. in fine.

Quæst. 61. An & qualiter priora sponsalia solvantur per secunda de præsentè, sive per subsequens cum alia matrimonium.

1. Resp. Primo: Indubitatum est solvi illa ex parte illius, quæ non contraxit matrimonium; quia huic præbetur iustissima causa resiliendi, etiam absque eo, quòd contrahens remitteret ei obligationem. Unde procedit id ipsum, etiam si invalidè contraxisset matrimonium. Sanch. l. 1. d. 42. n. 1. Gutt. c. 27. n. 2. Coninck. d. 23. d. 4. concl. 1. n. 28. Castrop. p. 21. n. 1.

2. Resp. Secundò: Indubitatum quoque est contrahentem matrimonium invalidè non liberari obligatione sua, sponsâ primâ nolente eam remittere; Sanch. Gutt. ll. cit. Castrop. n. 2. quia non præstat impedimentum (intelligi implendi prima sponsalia) quòd de jure non sortitur effectum; *reg. non præstat. de reg. jur. in 6.*

3. Resp. Tertiò: Matrimonio cum secunda contracto, dissoluto dein per ejusdem mortem vel professionem religiosam non esse priora sponsalia soluta, quòd ad eum, qui matrimonium illud contraxerat; sed teneri eum priore sponsâ volente eam ducere, docet Castrop. n. 4. cum Pont. l. 12. c. 13. n. 4. Vega. l. 6. sum. cas. 125. Coninck. l. c. concl. 3. n. 32. Ledesmi. & alii, contra Sanch. l. c. n. 3. Gutt. l. c. n. 3. Laym. l. 5. sum. tr. 10. p. 1. c. 2. in fine. Rodriq. vir. 1. sum. c. 245. n. 8. Pirh. h. t. n. 49. eò quòd matrimonium sublequens, eo durante, sponsalium priorum executionem impediatur, obligationem tamen illorum non extinguat. Non ex jure positivo; quia textus *c. sicut. & c. si inter. h. t.* adducti ab adversariis solum decidunt, talem contrahentem matrimonium cum secunda debere manere cum secunda; nihil verò decidunt, num per hoc solvatur ab obligatione priorum sponsalium, ita ut soluto illo matrimonio, non teneatur ducere primam. Non jure naturali; cum priorum illorum sponsalium obligatio optimè consistere possit cum matrimonio cum alia contracto, suspensa veluti, & eo soluto reviviscens; & hoc quidem convenientissimè, ut Castrop. ne matrimonium malitiosè contrahens commodum sine necessitate ex sua industria reportet, & pars relicta damnum & juris sibi debiti privationem. Confirmantur hæc exemplis. Primò religionem vovens, si contrahat matrimonium, hoc soluto, tenetur intrare religionem; quia obligatio voti religionis licet suspensa fuerit tempore matrimonii, non tamen fuit extincta; quia hæc extinctio non fuit necessaria. Secundò si Petro promittas vel vendas

equum, & hæc promissione vel venditione non obstante Joanni vendas & tradas equum, equus sit Joannis, sed si Joannes tibi redderet equum, teneris illum equum tradere Petro, ac ita priorem venditionem exequi; quia id facere potes. Neque opponas textum l. 5. de regular. in 6. ubi votum profitendi in strictiore extinguitur per professionem in laxiore; nam id provenit ex speciali juris positivi dispositione nempe *cit. cap.* ubi id tribuitur solennitati votorum seu professionis in religione laxiore, ut pax monasteriorum & profitentium servetur; disparitas etiam est in eo, quòd professio sit vinculum perpetuum, quòd sola morte profitentis extingui potest; matrimonium verò solvi potest morte vel professione alterius contrahentis, quòd soluto aptus est priorum sponsalium obligationem implere. Item quòd in casu *cit. cap.* item sit creditor, nempe Deus, cui præstaretur res præstantior professione in religione laxiore, quàm quòd præstitum per votum ingrediendi religionem strictiorem, ita Castrop. n. 5.

Quæst. 62. An & qualiter ex causa fornicationis, osculorum & tactuum impudicorum solvantur sponsalia.

1. Resp. ad primum primò: Ex fornicatione solvantur sponsalia ex parte innocentis (non verò ex parte nocentis; cum is ex iniquitate sua commodum reportare, & innocentem jure suo privare non debeat) si enim per eam solvatur ipsum conjugium, quòd ad torum seu cohabitationem, multò magis obligatio remota ad talem cohabitationem. Castrop. p. 25. n. 1. Pirh. n. 60. cum communi juxta *c. quemadmodum. de jurejur.* Procedit id ipsum, etiam si sponsalia sint jurata; cum juramentum sequatur naturam actûs, cui apponitur. Sanch. l. 1. d. 55. Gutt. c. 31. n. 1. Laym. l. c. an. 10. Castrop. Pirh. ll. cit. Item, sive sponsus sive sponsa fornicetur; cum uterque sponsorum vi sponsalium sit æquè obligatus corpus suum nemine tradere ad usum, sed servare comperti. Pirh. Gutt. Castrop. Laym. ll. cit. Sanch. d. 55. n. 4. Menoch. de arb. cas. 455. n. 5. Covar. in 4. decret. p. 1. c. 5. sub n. 2.

2. Resp. ad primum secundò: Sponsalia quoque dissolvi ob copulam violentam sponsæ, seu sponsam violenter oppressam; non quidem quia sponsa violavit fidem, aut suspectam se reddidit de violanda fide stante matrimonio; sed quia reddita notabiliter vilior, & probrosam sit ducere talem, exponaturque sponsus periculo alendi alienam prolem. Unde *c. raptor. 27. q. 2.* permittitur sponso sponsam sine culpa raptam ducere vel repudiare; ita cum communiore docent Sanch. l. 1. d. 55. n. 7. Laym. n. 10. Covar. n. 5. Sylv. v. Sponsal. n. 10. Cas. 7. Castrop. n. 5. contra Fabien. & Armill. v. Sponsalia. De sponso verò vim patiente, seu per vim adacto (si fortè id fieri potest) contrarium, nempe sponsam non posse propterea resilire à sponsalibus, sentiunt Castrop. n. 6. Sanch. l. c. n. 8. Pont. c. 17. num. 3. & c. contra Gutt. c. 31. de mat. n. 3. & Gl. in c. sic quoque. 27. q. 2. in fine; eò quòd per hoc nulla infamia accrescat viro. Putat tamen Castrop. posse sponsam solvere sponsalia ob sponsum Sodomiticè cognitum; eò quòd negari nequeat ob tale stuprum viliozem redditum, & fœminæ probrosam talem ducere.

3. Resp. ad primum tertio: utroque sponso fornicante, sponsum resilire posse, non sponsam, tenent Laym. n. 11. Sanch. n. 9. Gutt. n. 4. Pont. c. 17. n. 3. cum communiore, eò quòd licet ob fidei jurisque promissi violationem utriusque sponsi fornicatio sit æqualis, ob notam tamen & infamiam sit

lit

fit inæqualis; quippe fornicatio sponsæ est fædior & sponso detestabilior, arg. l. *est crimene. c. ad leg. Jul. de adult. l. palam. ff. de ritu nupt.* Neque obstat, quòd stante matrimonio hæc delicta mutuo compenentur, & neutra pars se ab altera separare possit quò ad totum; quia matrimonii obligatio quò ad torum difficilius solvitur quàm obligatio sponsalium. Nihilominus contrarium docent alii, nimirum sponsam fornicantem ob fornicationem sponsi resilire quoque posse, eò quòd causa, quàm habet sponsa resiliendi ob fornicationem sponsi non tollatur, per hoc, quòd sponsa quoque fornicetur; cum, quando uterque sponfus culpabilis est in sponsalium executione, utrique permissum est resilire, neque unius culpa alterius culpa compenentur, ut tradit ipse Sanch. d. 53. num. 6. Gutt. c. 24. n. 10. adeòque idipsum quoque liceat in causa fornicationis.

4. Resp. Ad secundum: Oscula & tactus admissi à sponsa dant sponso sufficientem causam dissolvendi sponsalia; eò quòd per hoc sponsa censetur impudica, & ita vilis, ut sine nota duci non possit. Secus esse de viro, eò quòd is per hoc non reddatur ita vilis, nec probum sit feminae talem ducere, tenent cum communi; Laym. cit. n. 10. Sanch. d. 55. n. 5. Gutt. c. 31. n. 2. Pont. c. 17. n. 3. Cönninck. l. c. du. 7. n. 56. quamvis hic & Laym. id ita limitet: nisi oscula & tactus à sponso habiti sint ita frequentes, ut meritò timendum sit, quòd sponsam non sit amaturus, aut fidem non servaturus. Nihilominus hic iterum Castrop. n. 8. tenet contrarium, nimirum, quòd sive à sponso sive à sponsa admittantur oscula & tactus impudici, pars innocens habeat sufficientem causam resiliendi; eò quòd per talia oscula & tactus violetur fides data in sponsalibus, & fidem violanti non sit necessario servanda fides. Ad hæc non minus sponsum reputari impudicum, & non minor ingeratur suspicio sponsæ, se ab eo non amandam, nec sibi fidem servandam stante matrimonio, quæ sufficiunt ad sponsalium solutionem.

Quest. 63. An & qualiter per absentiam solvantur sponsalia.

Resp. Primò: Dum sponfus sponsam insciã vel non consentiente terram dimittit, & in alias partes se transfert, sponsam à lege sponsalium soluta est; tum quia sic discedens videtur renuntiare sponsalibus: tum quia sponsa non tenetur sponsum mutantem domicilium sequi. Sanch. l. 1. de sponsal. d. 52. n. 14. Pont. l. 12. c. 15. n. 1. Laym. l. 5. tr. 10. part. 1. c. 2. n. 15. Castrop. p. 23. n. 4. cum communi juxta c. de illis. h. t. idque etiam, licet sponsalia sint jurata, ut expressè habet *cit. textus*; in quo dum femina imponitur pœnitentia pro perjurio, id intelligendum, ut explicat ipse textus, quando ipsa in causa fuit absentia sponsi, matrimonium debito tempore non implendo. Laym. Castrop. *ll. cit.* Sed neque in hoc casu tenetur expectare biennium aut triennium. Sanch. d. 54. n. 6. Laym. n. 14. Pont. n. 2. Castrop. l. c. Neque licentiam sponsi aut Judicis sententiam. Sanch. Castrop. *ll. cit.* Tò enim liberum, quò utitur *cit. textus* dicendo: liberum erit mulieribus ipsi ad alia vota se transferre; quippe quæ dictio consensum & auctoritatem alterius tanquam necessariam excludit *cit. AA. cum Gl. in c. cum plures v. liberè. de off. delegat. Bald. in c. que in ecclesiarum. de const. n. 6.* Porro citatus textus, ut colligitur ex illis ejus verbis: *Qui terram dimittant, ad alias partes se conferentes;*

tantum loquitur de mutantibus domicilium. Laym. n. 15. Pont. Castrop. *ll. cit.* neque enim qui negotii gerendi vel causam studendi alio se confert, terram dimittit; l. *clam possidere. §. qui ad nundinas. ff. de acquir. vel amit. possess. & l. 2. de incolis.* Possit tamen etiam textum illum intelligi de transferente se alio citra mutationem domicilii, cum dicatur & absentia, sic, ut de proximo sponsi reditu minimè sit spes, quòd fieri potest, licet non sit in longinquo, tradunt alii; quin & si sponfus sit vagabundus, ut Barb. *in cit. c. n. 4.*

2. Resp. Secundò: Dum verò sponfus ex causa aliqua necessaria vel voluntaria discedat reverfus consentiente sponsa, tenetur illa toto tempore expectare, quò inter eos convenit. Si verò ea insciã vel dissentiente discessit, & causa discellus fuit necessaria. V. G. agritudo, mors parentum, grave aliud negotium, ex Jure Civili l. *sepe. ff. de sponsal. sponsæ expectandus erit finis negotii.* Si autem causa discellus intra provinciam fuit honesta, sed voluntaria, expectandum est per biennium; l. 2. c. de spons. Si extra provinciam, per triennium, l. 2. ff. de repudiis. Has leges civiles Jure canonico non esse correctas (siquidem *cit. c. de illis.* loquitur tantum de mutante domicilium, non de reverfuro) adeoque servandus (eò quòd in his, quæ Jure canonico statuta non sunt, Jus civile servandum est, si ibi decisa reperiantur, dum nihil continent contra conscientiam, aut quicquam statuunt in materia, Laicorum potestati non subiecta. c. 1. de oper. novi nuntiat. maxime cum sponsalia, quamvis ad Sacramentum ordinentur, non sint nisi contractus quidam politicus) censent Canis. *in cit. c. de illis.* Menoch. de arb. l. 2. c. 455. num. 7. Rebell. l. 4. q. 8. sect. 3. n. 2. & 3. Laym. cit. n. 14. & alii apud Sanch. *cit. d. 54. n. 5.* Dictas verò leges corrigi per Jus canonicum *cit. c. de illis.* ac ideo servandas necessario non esse, tenent Sanch. l. c. n. 6. Gutt. c. 30. n. 3. & plerimi apud illos. Sed & quidquid sit de ea correctione, eas in præsentem casu locum non habere, adeoque servandas non esse, sentiunt quoque Castrop. l. c. n. 2. Pont. l. c. c. 15. n. 4. hac ducti ratione; quòd leges istæ biennium vel triennium statuunt, non ut sponsa possit resilire; id enim statim poterat, & ad alia vota transire solo suo consensu, quò, etiam spectato Jure civili sponsalia dissolvebantur; sed ut id possit retentis arthiis & donatis à sponso, quæ retinere non poterat, nisi constaret sponsum culpabilem in executione sponsalium. De cætero verò, cum Jure canonico obligatio sponsalium, ita firma sit, ut nequeat pro cujusque arbitrio dissolvi, sed veniat dissolvenda non aliter, quàm si sponfus gravem causam dissolutionis præbeat, quæ contingere potest biennio non expectato. V. G. quia sponsa tamdiu dilatis nuptiis adire potest periculum incontinentiæ, potest amittere opportunitatem paris aut melioris connubii, deciso hæc juris civilis necessario servanda non est. Ut autem sponsa in hoc casu absentia prudenter aut etiam validè dissolvat sponsalia, certa esse debet, sponsum de proximo non rediturum. Abb. *in cit. c. de illis. in fine.* Præposit. *ibid. n. 5.* Sanch. n. 12. Gutt. n. 7. Castrop. n. 3. Et si sponfus est in loco propinquo, debet sponsum requirere, ut intra certum tempus ad matrimonium contrahendum accedat; & quòd si is justo impedimento detineatur, penes Judicem ecclesiasticum erit inspecta sponsæ qualitate, de periculo incontinentiæ aliisque circumstantiis judicare, an sit sufficiens causa dissolvendi sponsalia. Sanch. n. 11. Gutt. n. 2. & 6. Covar. in 4. decret. p. 1. c. 5. n. 7. Castrop. *cit. n. 3.*

3. Porro